

Instytut Pamięci Narodowej - Warszawa

<https://warszawa.ipn.gov.pl/waw/publikacje/ksiazki-warszawa/86832,Biale-Legiony-przeciwno-bolszewikom-Polski-e-formacje-w-Rosji-19181920.html>
19.04.2024, 17:45

Białe Legiony przeciwko bolszewikom. Polskie formacje w Rosji 1918-1920

Wojciech Jerzy Muszyński, *Białe Legiony przeciwko bolszewikom. Polskie formacje w Rosji 1918-1920*, Warszawa 2019, 480 s., ISBN: 978-83-8098-784-5

Seria wydawnicza: Dopalenie Kresów

Album stanowi kontynuację pracy *Białe Legiony 1914-1918*, która ukazała się nakładem Instytutu Pamięci Narodowej w 2018 r. Narracja *Białych Legionów 1914-1918* kończy się w maju 1918 r., kiedy żołnierze I Korpusu Polskiego pod dowództwem gen. Józefa Dowbora-Muśnickiego zostali rozbrojeni przez Niemców. Kapitulacja Bobrujska nie była jednak kresem wysiłku żołnierzy polskich rozproszonych w dawnym Imperium Rosyjskim. Wręcz przeciwnie, stanowiła pewien początek.

W albumie to punkt wyjścia do rozważań nad dalszymi losami bohaterów tych zmagania. Wielu dowódców nie pogodziło się z kapitulacją i nie złożyło broni w maju 1918 r. Żołnierze zamierzali kontynuować walkę o wolną Polskę, gdyż wierzyli w ostateczne zwycięstwo. To oni zainicjowali tworzenie niemal wszystkich - mniejszych i większych - polskich oddziałów wojskowych w różnych częściach Rosji: od Ukrainy po Syberię i od Morza Białego po Kaukaz. Celem koncentrujących się pod narodowym sztandarem żołnierzy tułaczy był powrót z bronią w rękę do ojczyzny i wyzwolenie jej spod okupacji niemieckiej. W większości

wypadków spełnienie tych pragnień nie było jednak możliwe z uwagi na sytuację w ogarniętej wojną domową Rosji. Zanim pojawiła się szansa na powrót do kraju, oddziały polskie czekała krwawa przeprawa zbrojna z wrogiem groźniejszym niż Niemcy – z bolszewikami. Tak bowiem ułożyła się historia, że tworzone z myślą o walce przeciwko Niemcom wojsko polskie w Rosji, aby przetrwać, musiało włączyć się w działania rosyjskiej antybolszewickiej białej armii i wspierających ją państw ententy. Właśnie o dziejach tych zmagania opowiada niniejszy album.

Polskie oddziały ochotnicze w Rosji, powstałe na gruzach armii rosyjskiej w 1918 r., miały zupełnie inną specyfikę niż formacje walczące w okresie I wojny światowej. W latach 1914–1918 po stronie rosyjskiej walczyły oddziały polskie, które stopniowo ewoluowały i rozwijały się liczebnie: od niewielkiego, około tysięcosobowego Legionu Puławskiego do prawie trzydziestotysięcznego I Korpusu Polskiego. Co istotne, w czasie I wojny światowej pomiędzy formacjami polskimi zachowano ciągłość organizacyjno-kadrową. Tymczasem od 1918 r. mamy do czynienia z wieloma niezależnie od siebie operującymi jednostkami, które za każdym razem tworzone od podstaw. Oddziały polskie prowadziły działania zbrojne na nieznanym terenie. Nie utrzymywały także pomiędzy sobą łączności. Wszystko to powodowało, że losy wojska polskiego w Rosji w latach 1918–1920 są zagadnieniem znacznie bardziej złożonym, a tym samym trudniejszym do omówienia i ukazania w postaci albumu niż dzieje Białych Legionów z lat 1914–1918.

PLIKI DO POBRANIA

[SPIS TREŚCI – Białe Legiony przeciwko bolszewikom... \(pdf, 1.85 MB\) 15.01.2020 10:00](#)

[INDEKS OSÓB – Białe Legiony przeciwko bolszewikom... \(pdf, 3.81 MB\) 15.01.2020 10:00](#)

[INDEKS GEOGRAFICZNY – Białe Legiony przeciwko bolszewikom... \(pdf, 3.81 MB\) 15.01.2020 10:00](#)